

ВИКЛАДАЧІ-ДОСЛІДНИКИ З ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ:

40 років у царині освіти і науки

(АЛЬМАНАХ ЖИТТЄПИСІВ, СПОГАДІВ, ДОКУМЕНТІВ І ФОТО)

КИЇВ - 2018

Поліщук В. Навчання в КДПІ ім. О.М. Горького – основна життєва віха в моєму професійному становленні.....	111
Федоренко Т. Я пишаюся тим, що закінчила наш Інститут і здобула нашу спеціальність.....	112
Чорна І. Безмежно вдячна та з великою шаною і повагою згадую усіх викладачів.....	114
Шульженко Н. Спогади...Спогади.....	117
Юрченко В. Підготовка викладачів-дослідників: практично- орієнтоване навчання на дослідницькій основі.....	119
Яценко-Дорогань М. Як «Чарівниця» допомогла скласти екзамен.....	126
Розділ 3. МИ – ВИКЛАДАЧІ-ДОСЛІДНИКИ З ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ.....	129
Наші попередники.....	129
Випуск - 1983.....	135
Випуск - 1984.....	170
Випуск - 1985.....	192
Випуск - 1986.....	229
Випуск - 1987.....	252
Випуск - 1989.....	263
Випуск - 1990.....	280
Випуск - 1991.....	295
Випуск - 1992.....	312
Розділ 4. НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ- ДОСЛІДНИКІВ.....	322
Дисертації, захищені викладачами-дослідниками.....	322
Монографії, підручники, навчальні і навчально-методичні посібники викладачів-дослідників у Національній бібліотеці України ім. В.І. Вернадського.....	331
Електронний додаток: збірка наукових праць викладачів- дослідників, розміщеного на сайті «Вісник психології і педагогіки».....	349
Фрагмент навчального плану (випуск-1985 і випуск-1992).....	351
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК.....	356
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	365

Капітан команди України Тетяна Афанасьєва з Кубком переможців Всесоюзної студентської олімпіади з педагогіки (листопад, 1982)

Це було повністю триумф! Помню, одне з завдань було – представити, яким буде школа в 21 столітті. То, що ми представили, ще не настало, але вже і 21 століття. Один з наших фрагментів був про те, що школи будуть собою представляти стеклянні небоскреби, де будуть підлоги для космолетів. І учні будуть досліджувати іскопаемі разні планети в космосі... А навчальні предмети учащихся будуть вибирати за своїми зацікавленнями... Конечно, ми замахнулися..., але жюри це сподобалось...

Я також надіюсь, що всі ми зустрімся! Все наші дослідники – люди не звичайні, це історія....

Ірина ЧОРНА (Kim), викладач-дослідник (1991), кандидат психологічних наук, доцент

**БЕЗМЕЖНО ВДЯЧНА ТА З ВЕЛИКОЮ ШАНОЮ І
ПОВАГОЮ ЗГАДУЮ УСІХ ВИКЛАДАЧІВ**

Посвята у студенти (1986 р.) відбувалася у Жовтневому палаці. Мені від імені першокурсників доручили почесну місію виступити. Не пам'ятаю та не уявляю, що могло говорити дівчина у 18 років перед таким почесним зібранням. Знаю лише одне, я була настільки щаслива, що здійснилась моя мрія здобути освіту психолога, що говорила

емоційно і від широго серця.

На факультеті студентів нашої спеціальності називали «исследователи». Наша група була надзвичайно дружня. Причому групи був староста **О. Лінкевич**. Цікавий факт, коли ми чекали на результати вступного іспиту, моя мама прогностично заинчила, що, мовляв, саме цей хлопчина буде хорошим старостою. Так і сталося. Творчо обдарований, креативний Саша вже на «Дебюті першокурсників» зробив для нас постановку кількох художніх номерів, які стали візитівкою нашої групи. У «Сватанні на Гончарівці» мені дісталась роль Уляни. Досі не можу забути як талановито та кумедно Олександр зіграв роль Стеська. Коли юнаків нашої групи призвали до служби в армії, обов'язки старости лягли на Таю **Комар**. Від природи обдарована організаторськими здібностями, Таєсія вміло спрямовувала групу у бурхливому морі студентського життя.

1986 р. – посвята першокурсників у дослідники (випуск-1991)

У студентські роки я була культургом, займалась в секції художньої гімнастики, танцювальному колективі. Вчитись було цікаво та захоплююче. Група була сильна, більшість – випускники педагогічних училищ, усі вмотивовані та професійно спрямовані. Пощастило нам із професорсько-викладацьким складом. Приємно усвідомлювати, що нашими викладачами були видатні українські психологи. З повагою та вдячністю пригадую нашого декана професора **О.Г. Мороза**, викладачів **С.Д. Максименко**, **В.О. Моляко**, **О.В. Скрипченко**, **Л.Г. Подоляк**, усіх, хто сприяв нашому професійному становленню.

Особливу роль у моєму професійному становленні відіграв завідувач кафедри психології **М.В. Левченко**, який був керівником курсової та дипломної робіт. Назавжди залишаться у пам'яті його слова при оцінці курсової роботи: «молодець, ти ще будеш моєю аспіранткою». На той час мені ті слова здалися надзвичайно великим авансом довіри. Та не судилося. Успішно склавши кандидатський мінімум, я ще не знала, що бачу свого наставника востаннє. Вічна пам'ять видатному українському психологу, педагогу, чудовій людині Михайлу Володимировичу Левченко. Після сумної звістки ще довго не могла оговтатись та продовжити роботу над дисертацією...

Ще в студентські роки для мене взірцем педагога та особистості була Любов Василівна **Долинська**. Саме вона, така інтелігентна, тактовна та делікатна, надзвичайно добра і людяна із великим ширим серцем, допомогла мені акумулювати сили і продовжити роботу над дисертаційним дослідженням. Так склалось, що мені як науковцю даровано долею двох хрещених батьків, видатних українських психологів професора **М.В. Левченко** та професора **Л.В. Долинську**.

Безмежно вдячна та з великою шаною і повагою згадую усіх викладачів, які сформували мене як майбутнього педагога, психолога, науковця.

Коли душа співає: студенти-дослідники (випуск-1983)

Останніми роками проводила заняття з таких навчальних дисциплін як «Загальна психологія», «Вступ до спеціальності», «Основи психотерапії», «Психосоматика», «Методи спеціальних психолого-педагогічних досліджень», «Профілактика гандикапізму» та ін.

Особливе місце в моєму житті займає багаторічна волонтерська діяльність в Дрогобицькому добровільному товаристві захисту дітей та молоді з інвалідністю «Надія». Окрім цього, частково займаюсь приватною практикою.

Маю більше 80 публікацій, серед яких 25 навчально-методичні посібники (два з них мають Гриф МОНУ), серед них у співавторстві: «Основи психотерапії: тексти лекцій» (Дрогобич, 2014); «Патопсихологічний словник» (Дрогобич, 2015); «Патопсихологія: навч.-метод. посіб.» (Дрогобич, 2015); «Психодіагностика: навч.-метод. посіб.» (Дрогобич, 2015); «Патопсихологічний словник» (Дрогобич, 2015); «Основи психотерапії : тексти лекцій» (Дрогобич, 2014) та ін.

Основне мое досягнення – доочка Галина – моя надія і опора.

[Автор: Валентина Стець]

ЧОРНА (Кіт) Ірина Михайлівна - викладач-дослідник з педагогіки та психології (1991), кандидат психологічних наук, доцент.

Народилася 18 жовтня 1967 р. в м. Чортків Тернопільської обл.

Закінчила з відзнакою Чортківське педагогічне училище з кваліфікацією «Вчитель початкових класів».

У 1986-1991 рр. навчалася у КДПІ ім. О.М. Горького (ОКР «спеціаліст», кваліфікація «Викладач-дослідник з педагогіки та психології»).

З 1991 р. і дотепер працює в Тернопільському національному педагогічному університеті ім. В. Гнатюка.

У 2003 р. достроково закінчила аспірантуру в зв'язку з успішним захистом кандидатської дисертації на тему: «Формування психологічної готовності майбутнього вчителя до профорієнтаційної роботи у школі» під керівництвом професора Любові Василівни Далинської.

2006-2009
факультету.

- заступник декана психолого-педагогічного

Студенти-дослідники: Тетяна Лазюк та Ірина Кіт

Голова науково-методичної комісії факультету. Член науково-методичної ради ТНПУ ім. В. Гнатюка. Член вченої ради факультету. Професор психолого-педагогічного факультету. Член профспілкового комітету ТНПУ ім. В. Гнатюка. Координатор ЄКТС ТНПУ ім. В. Гнатюка. Член експертних комісій по проведенню акредитаційної та ліцензійної експертизи ЗВО. Член-кореспондент Української Академії Акмеології.

Автор понад 80 наукових праць, методичних посібників, понад 40 науково-просвітницьких статей в ЗМІ. Науковий керівник по написанню курсових, дипломних та магістерських робіт. Керівник та автор програми ознайомлюальної практики для студентів психологів. Розробник навчальних планів, автор навчальних програм чотирьох авторських курсів, розробник комплексів навчально-методичного забезпечення дисциплін та електронних версій комплексів навчально-методичного забезпечення дисциплін в програмі MOODLE, розробник макетів додатків до дипломів європейського взірця, автор трьох та співавтор восьми інформаційних пакетів спеціальностей.

Учасник та член оргкомітету Всеукраїнських та Міжнародних наукових конференцій, тренінгів, семінарів, майстер-класів. Має досвід опонування дисертацій, готує відгуки на автoreферати дисертацій, рецензії для підручників, методичних посібників, відгуки на дипломні та магістерські роботи. Активно розробляє та впроваджує в практику інноваційні методи навчання.

Педагогічна практика: студентка Ірина Кіт (Чорна) знайомить студентів із методикою соціометрії (1990)

Керівник студентського танцювального колективу. Автор сценаріїв, режисер-постановник та ведуча культурно-просвітницьких заходів, концертів. Поет-пісняр. Член журі численних конкурсів. Читає науково-просвітницькі лекції по психології в Тернопільських ЗОШ, коледжах, в методичному центрі ТМР, ТОКІППО, ТНЕУ, в ГУНП Тернопільської обл., СБУ Тернопільської обл. Керівник соціально-просвітницьких проектів «Твое здоров'я-здоров'я нації», «Моя майбутня професія». Громадський діяч, волонтер.

Танцювальний колектив педагогічного факультету: Ірина Кіт та студенти спеціальності «Виховна робота»

2010 р. – Координатор Тернопільського обласного комітету захисту України.

З 2014 р. і донині – Заступник голови ГО «Самооборона Тернопільщини».

2014-2016 – Голова Громадської ради при департаменті освіти і науки ТОДА.

З 2014 р. до сьогодні – член колегії управління освіти і науки Тернопільської ОДА.

З 2014 р. і донині – член атестаційної комісії з атестації педагогічних працівників ВНЗ І-ІІ рівнів ПГНЗ ЗНЗ управління освіти Тернопільської ОДА.

З 2015 р. – член атестаційної комісії з проведення атестаційної експертизи навчальних закладів управління освіти Тернопільської ОДА.

З 2015 р. до сьогодні – заступник голови, член правління Громадської ради при Тернопільській ОДА.

З 2015 р. і донині – керівник служби соціально-психологічного супроводу учасників АТО та членів їх сімей ГО «Самооборона Тернопільщини».

Надзвичайно дружня група-дослідників і в навчанні і в дозвіллі:
Алла Вознюк, Віка Варшавська, Ірина Кіт, Таїсія Комар

з 2016 р. і дотепер – член експертної комісії ТОКІППО з проведення експертизи психологічного і соціологічного інструментарію, що застосовується в навчальних закладах обл.

2016 р. – член атестаційної комісії в ГУНП Тернопільської обл.

з 2017 р. і дотепер – член регіональної ради з питань розвитку професійної освіти при Тернопільській ОДА.

Нагороджена численними грамотами та відзнаками закладів освіти, Тернопільського міського центру дитячої творчості Управління сім'ї, молоді та спорту Тернопільської міської ради; Тернопільського обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; Тернопільської обласної організації профспілки працівників освіти і науки; Управління освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації; Тернопільської облдержадміністрації; УМВС України в Тернопільській обл., Всеукраїнських конкурсів сучасної української естрадної пісні; Всеукраїнського конкурсу композиторських талантів.

Нагороджена Почесною грамотою МОН України (2011), Грамотою Верховної ради України (2017).

На весіллі в однокурсниці Олени Данченко (Ковальової)
(випуск-1991)

Основні публікації: «Основи психотерапії: підручник для студ. вищ. навч. закл.» (2013); «Система профорієнтаційної роботи як чинник професійного самовизначення учнівської молоді.

Становлення культури життєвого самовизначення сучасної молоді: психологічна теорія і практика. Монографія [за заг. ред. Г.К.Радчук]» (2016); «Курс лекцій та плани семінарів з психології виховання: метод. посіб.» (1994); «Психологічні особливості організації профорієнтаційної роботи у школі: метод. посіб.» (1995); «Психологічні основи профорієнтаційної роботи у школі. Навчально-тематичний план. Робоча програма: метод. посіб.» (2003); «Методика роботи із важковиховуваними підлітками: метод. посіб.» (2004); «Психологія профорієнтаційної діяльності. Робоча програма (за вимогами кредитно-модульної системи): метод. посібник» (2006); «Психолого-педагогічна профілактика девіантної поведінки: метод. посіб.» (2012) та ін.

[Автор: Ірина Чорна]

**СПИСОК ВИКЛАДАЧІВ-ДОСЛІДНИКІВ
ДЕВ'ЯТОГО (ОСТАННЬОГО) ВИПУСКУ-1992
(період навчання 1987-1992)**

Куратор групи: **Побірченко Неоніла Антонівна** – доктор
психологічних наук, професор

- 1.Аксельруд Олена Вадимівна
- 2.Бабаєва (Вареник) Лариса Михайлівна
- 3.Баглюк Олена Таудешівна
- 4.Бодрик (Курилович) Наталія Вікторівна
- 5.Голушко Олександр Олександрович
- 6.Гопкало Людмила Петрівна
- 7.Довгаль Алла Миколаївна
- 8.Дунай Оксана Василівна
- 9.Карнаух Віктор Михайлович
- 10.Кривобокова Валентина Володимирівна
- 11.Лановенко Ігор Ігоревич
- 12.Мазяр Галина Степанівна
- 13.Ольховська Олена Володимирівна
- 14.Павлюк Іван Васильович
- 15.Павлюк Олена Володимирівна
- 16.Панчук (Черновська, Максимчук) Наталія Петрівна
- 17.Пасічник Олена Валеріївна
- 18.Пахаленко Ірина Андріївна
- 19.Раточка Вікторія Гавrilівна
- 20.Родигін Євген Рудольхович